

Ētika

Publicēts: 13.06.2020.

Policijas darbinieku pienākumi un tiesības

Likumā "Par policiju" ir teikts, ka: "Policijas galvenais pienākums ir aizsargāt personu dzīvību, veselību, tiesības un brīvības, īpašumu, sabiedrības un valsts intereses no noziedzīgiem nodarījumiem un citiem prettiesiskiem apdraudējumiem.. Policijas darbība tiek organizēta, ievērojot likumību, humānismu, cilvēka tiesības, sociālo taisnīgumu, atklātumu, vienvadību un balstoties uz iedzīvotāju palīdzību."

Policijas darbinieka rīcības tiesiskais pamats ir "Likums par policiju" un citi LR normatīvie akti. Kā arī katra policijas darbinieka pienākums ir ievērot ["Valsts policijas ētikas kodeksa"](#) prasības. Tomēr jāatceras, ka normatīvajos aktos ir norādīti arī iedzīvotāju pienākumi un tiesības, kas jāievēro, lai netraucētu policijas darbiniekam pildīt tam noteiktos uzdevumus.

Ļoti būtiska ir uz savstarpēja sadarbība starp policiju un sabiedrību, kā arī iedzīvotāju uzticēšanās katram policijas darbiniekam. Diemžēl mēdz gadīties konfliktsituācijas, kurās kāda no pusēm nav ievērojusi tām noliktos pienākumus, un Valsts policijas leksējā kontroles biroja pienākums ir izvērtēt šīs konfliktsituācijās, kā arī nostiprināt dienesta disciplīnu un likumību Valsts policijas struktūrvienībās.

Ja Jums ir aizdomas par policijas darbinieka kā amatpersonas pieļautu likuma pārkāpumu, aicinām vērsties ar iesniegumu vai paziņojumu Valsts policijas leksējā kontroles birojā. Pirms tam aicinām Jūs iepazīties gan ar to, kādi ir policijas darbinieka pienākumi un tiesības, kā arī, kas jāievēro iedzīvotājiem saskarsmē ar policijas darbiniekiem.

POLICIJAS DARBINIEKA PIENĀKUMI

- Zināt spēkā esošos likumdošanas un citus normatīvos aktus;
- Ikreiz, kad policijai nākas ierobežot personu tiesības un brīvības, policijas darbinieks sniedz tām paskaidrojumu, kurā pamato katru konkrēto ierobežojumu. Šādos gadījumos pēc personu pieprasījuma policijas darbiniekam jānosauc savs uzvārds, amats un dienesta vieta, kā arī jāuzrāda dienesta apliecība;
- Likumpārkāpuma gadījumā izskaidrot, kāds likums un ar kādām darbībām ir pārkāpts, pareizi kvalificēt pārkāpumus un sastādīt protokolus;
- Būt prasīgam, bet pieklājīgam un korektam saskarsmē ar iedzīvotājiem;
- Saskaņā ar instrukcijām un metodiskajiem norādījumiem pareizi izmantot gan transportlīdzekļu kustības mēraparātus, gan citus speciālos tehniskos līdzekļus;
- Novērst transportlīdzekļu un gājēju kustības traucējumus, bet, ja tas nav iespējams, apzināt vai ierobežot bīstamās vietas un brīdināt satiksmes dalībniekus par tām;
- Palīdzēt transportlīdzekļu vadītājiem izvēlēties pareizu kustības maršrutu;

- Palīdzēt aizvākt bojātus transportlīdzekļus no ceļa;
- Palīdzēt invalīdiem, veciem cilvēkiem un bērniem šķērsot ielu, ceļu, brauktuvi;
- Sniegt medicīnisko un citu neatliekamo palīdzību personām, kuras cietušas likumpārkāpumu rezultātā, nelaimes gadījumos vai atrodas bezpalīdzības stāvoklī, arī tad, ja tās reibumā zaudējušas spēju patstāvīgi pārvietoties vai var nodarīt kaitējumu apkārtējiem vai pašas sev;
- Ja saņemts rakstisks pieteikums, aizturēt un nogādāt policijas iestādē personas, kuras mājoklī atrodas alkoholisko dzērienu, narkotisko vai citu vielu reibuma stāvoklī un var nodarīt kaitējumu sev vai apkārtējiem cilvēkiem. kā arī gadījumā, ja apkārtējie cilvēki baidās palikt kopā ar tām;
- Palīdzēt nepilngadīgajiem, kuri palikuši bez vecāku vai citu pieaugušo uzraudzības;
- Aizturēt nepilngadīgos, kuri patvaļīgi pametuši dzīvesvietu vai bērnu iestādes;
- Aizturēt personas, kurām ir nepārprotami psihiski traucējumi un kuras ar savām darbībām rada acīmredzamas briesmas sev vai apkārtējiem cilvēkiem;
- Nogādāt ārstniecības iestādē personas, kuras mēģinājušas izdarīt pašnāvību;
- Uz laiku ierobežot vai pārtraukt transporta vai gājēju kustību ielās un uz ceļiem, kā arī personu iekļūšanu atsevišķās vietās vai objektos un izkļūšanu no tiem, ja to prasa sabiedrības drošības vai izmeklēšanas intereses;
- Dot iespēju īstenot aizturēto vai apcietināto personu tiesības pieaicināt advokātu, ja šīs personas to vēlas;
- Paziņot par aizturēto vai apcietināto atrašanās vietu ģimenei, darbavietas vai mācību iestādes administrācijai, ja persona to lūdz.

POLICIJAS DARBINIEKA TIESĪBAS

- Pārbaudīt dokumentus personām, kuras tur aizdomās par likumpārkāpumiem;
- Nogādāt policijas iestādē un administratīvi uz laiku līdz 4 stundām aizturēt likumpārkāpējus, lai noskaidrotu viņu personību, apskatītu vai izņemtu viņu mantas vai dokumentus, sastādītu protokolu, ja pārkāpuma vietā tas nav bijis iespējams;
- Iekļūt dzīvoklī bez tur dzīvojošo atļaujas (nepieciešamības gadījumā lietojot arī fizisku spēku) jebkurā diennakts laikā gadījumos, kad likumpārkāpējs aizturams nozieguma vietā vai apdraudēta cilvēku dzīvība;
- Izvilkt un sagatavot šaujamieroci, ja policists uzskata, ka būs nepieciešams to pielietot;
- Pielietot šaujamieroci ja aizturētā persona mēģina tuvoties policistam tuvāk par norādīto attālumu, tišām izdara negaidītas kustības vai veic citas bīstamas darbības, kuras var saprast kā vardarbības mēģinājumu;
- Lietot fizisku spēku, speciālos cīņas paņēmienus, roku dzelžus, nažus, sasiešanas līdzekļus, asaras izraisošas vielas, stekus, kā arī dienesta suņus, lai aizturētu un nogādātu policijas iestādē likumpārkāpējus, kuri ļaunprātīgi nepakļaujas likumīgām policijas prasībām (šos paņēmienus nelieto pret sievietēm, mazgadīgajiem un personām ar redzamām invaliditātes pazīmēm, izņemot gadījumus, kad tās izrāda bruņotu pretošanos, notiek grupveida uzbrukums, apdraudēta cilvēku dzīvība vai veselība);
- Apturēt transportlīdzekli un izdarīt tā apskati, ja ir pamats domāt, ka vadītājs pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumu vai likuma prasības;

- Apturēt transportlīdzekļus un izdarīt to apskates, lai aizturētu personas, kas izdarījušas noziegumu vai izbēgušas no apcietinājuma;
- Atstādināt no transportlīdzekļa vadīšanas personas, kurām nav dokumentu par konkrētā transportlīdzekļa izmantošanu vai attiecīgas kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesību;
- Atstādināt no transportlīdzekļa vadīšanas un nosūtīt uz pārbaudi personas, par kurām ir pietiekams pamats domāt, ka tās ir alkoholisko dzērienu, narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaidā («Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa» 258. pants);
- Ar transportlīdzekļa vadītāja piekrišanu izmantot uzņēmumiem, iestādēm, organizācijām vai personām piederošos transportlīdzekļus, lai aizbrauktu uz likumpārkāpuma vietu, vajātu likumpārkāpējus, nogādātu aizturētos policijas iestādē, aizvestu pie ārsta personas, kurām steidzami nepieciešama medicīniskā palīdzība;
- Dienesta vajadzībām bez atlīdzības izmantot iestāžu, uzņēmumu un organizāciju vietējos sakaru līdzekļus.

<https://www.vp.gov.lv/lv/etika>